

напування – від 9 см на корову та щонайменше 2 напувалки на групу у понад 10 корів (та додаткова одна напувалка на кожні наступні 15–20 корів).

Серед вимог правильної техніки доїння корів є важливим перевірка вим'я корови на наявність ознак захворювання або травми, не застосовувати надмірно сильний тиск або суворе оброблення вимені, що може спричинити травми або стрес для тварини, для обмивання вимені використовувати завжди тільки теплу воду та чисті рушники або серветки, обов'язкове оброблення вимені після доїння захисними речовинами.

Також у забезпеченні благополуччя тварин є актуальним навчання персоналу грамотному, дбайливому поводженню з тваринами, з розумінням фізіологічних особливостей та світосприйняття ними. Категорично заборонено калічити тварин. Будь-які маніпуляції та процедури з тваринами повинні виключати їх страждання, травмування, стреси.

Отже, при розробленні технологій виробництва молока, будівництві та реконструкції приміщень слід враховувати існуючі вимоги вітчизняного та Європейського законодавства до забезпечення благополуччя тварин.

Список літератури:

1. Недосеков В.В., Петькун Г.В. Благополуччя тварин молочного стада. Наукові доповіді НУБіП України. 2021. № 4 (92).

2. Закон України «Про безпечність та гігієну кормів» від 21.12.2017 номер 2264-VIII: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2264-19#Text>

3. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 08.02.2021 № 224 «Про затвердження Вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0206-21#Text>

КЛІНІЧНІ ЗМІНИ СТАТЕВОЇ ФУНКЦІЇ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВІКУ І ЖИВОЇ МАСИ

Науменко Ю. М.¹, лікар ветеринарної медицини,

Склярів П.М.², д. вет. н., професор,

naumura1983@gmail.com

¹ТОВ «Ветпром», м. Харків, Україна

²Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. Не зважаючи на численні публікації у галузі ветеринарної андрології щодо особливостей прояву і корекції репродуктивної здатності кнурів-плідників немало проблем потребують поглибленого вивчення і пошуку результативних засобів вирішення (Ferreira et al., 2015; Kawarasaki et al., 2017; Koshevoy et al., 2021). Хоча штучне осіменіння у свинарстві широко впроваджене, багато господарств використовують природне парування, ефективність якого залежить від статевої поведінки і рівня лібідю у кнурів (Hodel et al., 2021; Lussa et al., 2021). З одного боку, доведено, що генетичний відбір може підвищити якість сперми кнурів (Gruhot et al., 2019), проте, досліджень корекції прояву статевих рефлексів і засобів їх корегування обмаль. Отже, **метою роботи** було проведення аналізу і узагальнення даних сучасних літературних джерел щодо впливу живої маси і віку на статеву функцію кнурів-плідників.

Результати досліджень. Повноцінність прояву репродуктивної функції у кнурів перш-за-все реалізується через п'ять взаємопов'язаних рефлексів: локомоторний, обіймальний, ерекція, парувальний та еякуляція. Їх прояв залежить як від зовнішніх, так і від внутрішніх подразників, крім того, доведено вплив віку самця (Крейндліна, 2015). Також з'ясовано, що

швидкість статевих рефлексів і якісні показники еякулятів залежать від їх живої маси – так, повноцінний прояв локомоторного рефлексу відмічено у групах, де жива маса кнурів становила 125-300 кг та 301-350 кг, тоді як значне збільшення тривалості даного рефлексу відзначалося у групі, де жива маса кнурів перевищувала 350 кг. Тривалість парувального та рефлексу еякуляції була найвищою у групі, де маса кнурів становила 301-350 кг. Однак найтриваліший повний статевий рефлекс виявили у кнурів, жива маса яких перевищувала 350 кг. Зазначимо, що рухливість сперміїв і збереження акросом практично не пов'язані з живою масою кнурів, при цьому абсолютний показник виживання та резистентність сперміїв збільшувалися зі зростанням живої маси кнурів (Курипко, 2009). В цілому відмітимо, що зниження відтворної здатності значною мірою пов'язано з порушеннями копуляційної функції у кнурів, обумовленої ослабленням або відсутністю ерекції, гіпопотенцією (Науменко, 2014).

Висновки. Численні фактори впливу на репродуктивну функцію кнурів викликають зміни їх статевої поведінки, що позначається на прояві статевих рефлексів. Особливе значення мають вік і жива маса плідника, які слід враховувати за розроблення корегувальних схем статевої функції.

ОСОБЛИВОСТІ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МЕДУ ОТРИМАНОГО З КОЧОВИХ ПАСІК ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Нестерук Н.В., здобувач вищої освіти факультету ветеринарної медицини,
Науковий керівник – Лецова М.О., к. вет. н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Вступ. Протягом тисячоліть людство використовує мед в якості продукту харчування і в медичних цілях. Мед містить речовини, що володіють протизапальними і бактерицидними властивостями, біогенні стимулятори, тобто речовини, що підвищують життєдіяльність організму. Ветеринарно-санітарна експертиза та оцінка якості меду дозволяє з'ясувати його натуральність, склад, властивості й виключити наявність шкідливих речовин (антибіотиків, пестицидів, тощо) і збудників хвороб бджіл. Актуальною є проблема забруднення меду чужорідними речовинами хімічного і біологічного походження, так як через мед передаються інфекційні та інвазійні хвороби бджіл. Також мед з вадами чи фальсифікований втрачає свої лікувальні властивості, може виявитися токсичним. Оскільки мед вживається людиною без попередньої обробки, до його якості та безпечності висуваються особливі вимоги. Тому **метою** нашого дослідження було проведення ветеринарно-санітарної експертизи меду відібраного з кочових пасік Дніпропетровської області.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проведені в Криворізькій міжрайонній державній лабораторії державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Досліджували три проби домашнього меду отриманого в травні-липні 2022 року. Перша проба – мед малиновий, медоноси: малина, терен, друга проба – мед липовий, медоноси: липа, степові трави, третя проба – мед різнотрав'я, медоноси: акація, сади, рапс. Проби відібрані на сімейних кочових пасіках у Дніпропетровській області. Якість меду визначали відповідно методикам, описаними в ДСТУ 4497:2005. У меді визначали: органолептичні показники, механічну забрудненість, фізико-хімічні показники якості меду: вологість, кислотність, діастазне число, наявність гідроксиметилфурфуролу, проводили мікроскопію всіх зразків. Проби для аналізу відбирали в присутності власника з кожної одиниці упаковки, представленої на експертизу, за умови відповідності тари санітарним